

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye: A fiatalok európai szintű mobilitásának hatékonyabb elősegítése: gyakorlati kérdések és menetrend

(2008/C 224/23)

Jean-Pierre JOUYET, a francia elnökség európai ügyekkel megbízott államtitkára 2007. október 25-i levelében felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján dolgozzon ki véleményt a következő tárgyban:

A fiatalok európai szintű mobilitásának hatékonyabb elősegítése: gyakorlati kérdések és menetrend

A bizottsági munka előkészítéséért felelős „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2008. május 7-én elfogadta véleményét. (Előadó: José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott, 445. plenáris ülésén (a 2008. május 29-i ülésnapon) 117 szavazattal 4 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság üdvözlöi, hogy a jövőbeli francia elnökség érdeklődést mutat az európai fiatalok mobilitásával kapcsolatos kérdések iránt, és hogy támogatja az ügyet. Az Európai Tanács valójában már a 2000. decemberi nizzai ülésén elfogadott egy állásfoglalást, amely negyvenkét, a fiatalok mobilitását előmozdító és megkönnyítő intézkedést tartalmazott. Évekkel később, az új francia elnökség részéről ismét érdeklődést tapasztalunk a fiatalabb uniós állampolgárok mobilitását érintő problémák megoldása iránt.

1.2 Az EGSZB szemszögéből nézve az európai ifjúság transznacionális mobilitását illetően az Európai Unió előtt álló legfőbb probléma az, hogy a már számos alkalommal kifejtett problémákat nyilvánvalóan nem sikerült megoldani, a mobilitási problémák megoldását célzó, meglévő intézkedéseket pedig nehéz alkalmazni. A megnevezett problémák listája éppoly hosszú, mint a megoldásukra elfogadandó intézkedéseké. Ezért megítélésünk szerint a feladat nem a mobilitási akadályok újbóli feltárása és a mobilitás javítását célzó intézkedések listájának elkészítése, hanem a legalapvetőbb kérdések megválaszolása, azaz hogy mi az, amit már megtettünk, és milyen feladatok várnak még ránk, illetve értékelnünk kell az eredményeket is.

1.3 Éppen ezért az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye szerint nem szükséges újabb szakértői vagy magas szintű csoportok felállítása, amelyek valószínűleg úgyis csak a korábban már megvitatott kérdésekkel foglalkoznának. Úgy véljük azonban, hogy igenis szükség van a mobilitás területén illetékes európai bizottsági főigazgatóságok képviselőiből álló munkacsoport felállítására, amely elemezné a helyzetet, és módszeresen elvégezné az alábbi feladatokat:

– a már korábban feltárt és leírt akadályok összegyűjtése,

– azoknak a hatékony intézkedéseknek az összegyűjtése, amelyeket uniós szinten már elfogadtak (rendeletek, irányelvek, határozatok, állásfoglalások, ajánlások stb.),

– azoknak a korábban leírt problémáknak a feltérképezése, amelyek máig megoldatlanok ugyan, megoldásuk azonban valamely jogi aktus révén már folyamatban van,

– azoknak a már ismert problémáknak az összegyűjtése, amelyek megoldására még semmiféle kezdeményezés nem indult,

– a figyelmen kívül hagyott vagy a tagállamokban nem alkalmazott intézkedésjavaslatok összegyűjtése.

1.4 Hasonlóképpen módszeresen hozzá kellene látni a fiatalok helyzetének feltérképezéséhez, körülményeik és az előttük álló problémák alapján különböző célcsoportokra osztva őket. Ezáltal pontosan megismerhetnénk az egyes ifjúsági csoportok helyzetét, és ennek megfelelően fogadhatnánk el a konkrétan rájuk vonatkozó intézkedéseket. Így – elkerülve az általánosító megoldásokat – eredményesebbek és hatékonyabbak lehetünk.

1.5 Többek között az alábbi csoportok helyzetét kell elemezni:

– egyetemi hallgatók,

– egyetemi vagy szakmai tanulmányaikat elvégzett, pályakezdő fiatalok,

– munkahelyi gyakorlatot is biztosító szakképző iskolák diákjai,

– művészek,

– fiatal önkéntesek,

– fiatal vállalkozók,

– anyagi forrásokkal nem rendelkező fiatalok,

– fiatal párok, akiknek össze kell egyeztetniük a családi életet és a munkát/képzést,

- a társadalomból kirekesztett fiatalok,
- munkát kereső és a szakmai tevékenység első éveiben járó fiatalok.

1.6 Az EGSZB úgy véli, hogy nem annyira az akadályok és a megoldások további azonosítására van szükség, hanem ésszerű, rövid időhatáron belül a megfelelő eszközök alkalmazására, hogy minden, ami a mobilitással kapcsolatban említésre került, az európai fiatalok mobilitási problémáinak megoldásaként megvalósuljon.

1.7 Az összes érdekelt fél bevonása a fiatalok mobilitásának megvalósításába és a különféle idevonatkozó uniós politikák proaktívabb végrehajtása főszerepet játszhatnak a jelenlegi helyzet gyökeres megváltoztatásában.

2. Bevezetés

2.1 A feltáró vélemény kidolgozásának háttere

2.1.1 Ez a vélemény a Francia Köztársaság Külügyekért és Európai Ügyekért Felelős Minisztériumának európai ügyekért felelős államtitkárától az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz érkezett felkérésre készül. Az államtitkár 2007. október 25-én azzal a kéréssel fordult az EGSZB-hez, hogy dolgozzon ki feltáró véleményt **A fiatalok európai szintű mobilitásának hatékonyabb elősegítése: gyakorlati kérdések és menetrend** tárgyában. A felkérés az Európai Unió Tanácsának 2008 második félévében esedékes francia elnöksége kapcsán érkezett.

2.1.2 Ezzel egy időben az oktatásért és képzésért felelős biztos az európaiak mobilitásának növelése érdekében magas szintű szakértői csoport létrehozását sürgette. A fiataloknak szóló csereprogramok előmozdítását, a szakképzési és felnőttképzési mobilitás támogatását és a fiatal művészek, vállalatvezetők és önkéntesek mobilitásának erősítését célzó új intézkedések meghatározása érdekében a magas szintű csoport 2008. január 24-én megtartotta első ülését, és a tervek szerint egy stratégiai jelentés közzétételével ez év közepén be fogja fejezni tevékenységét.

2.2 A mobilitás az Európai Unióban: több, mint a szabad mozgáshoz való jog

2.2.1 A szabad mozgáshoz való jogot az Európai Közösséget létrehozó szerződés 18. cikke fekteti le. Ugyanez a jog egyértelműen megjelenik a fenti Szerződésnek (a 149. cikk (4) bekezdésében és a 150. cikk (4) bekezdésében) az oktatás és a képzés területére vonatkozó rendelkezéseiben is. Ennek alapján általában az Európai Unió és konkrétan a tagállamok kötelesek elfogadni a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának biztosításához szükséges intézkedéseket, legyen szó akár munkavállalási, képzési, önkéntesmunka-vállalási vagy egyszerűen szabadidős célú mobilitásról.

2.2.2 Elvileg a munkavállalók szabad mozgása – mint az áruk, a tőke és a szolgáltatások szabad mozgása mellett az

Európai Gazdasági Közösség négy alapvető szabadságának egyike – adta az alapot a tagállamok állampolgárainak szabad mozgásához. A munkavállalók szabad mozgásának biztosítása érdekében számos új közösségi jogszabály született, főként a szociális szolgáltatások területén. E jogszabályok az érintett munkavállalók családtagjainak Unión belüli mozgásáról is rendelkeztek. A későbbiekben, a közösségi oktatási, képzési és kutatási programok végrehajtása során a transznacionális mobilitás számos új problémába ütközött.

2.2.3 Az évek során számos különböző jellegű dokumentumban elismerték a mobilitás útjában álló akadályokat, és olyan megoldásokat javasoltak, írtak le, illetve alkalmanként valósítottak meg a gyakorlatban, amelyek lehetővé tették az uniós polgárok saját tagállamukon kívüli mozgását és tartózkodását megakadályozó korlátok lebontását.

2.2.4 Ugyanakkor az évek során az is bebizonyosodott, hogy az akadályok azonosítása és a javaslatok megvalósítása révén nem mindig sikerült megszüntetni a korlátokat és megoldani a szabad mozgással, és végső soron a mobilitással kapcsolatos problémákat. Megállapítottuk, hogy az uniós intézmények különféle dokumentumaiban újra és újra ugyanazokat a problémákat említik, sőt, ugyanazokat az intézkedéseket is javasolják, amelyeket már korábban is javasoltak, de sokszor nem valósítottak meg.

2.2.5 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság tisztában van azzal, hogy bizonyos mobilitási problémák megoldása igen bonyolult lehet, de számos esetben azt is megállapította, hogy az e problémák megoldására való hajlandóság nincs arányban azzal, hogy az adminisztratív vagy jogi természetű mobilitási akadályok megszüntése milyen jelentőséggel bír a polgárok számára.

2.2.6 Jogi szempontból az, hogy az elfogadott intézkedések milyen mértékben képesek megoldani a mobilitási problémákat, közvetlenül az alkalmazott jogszabály típusától függ. Eszerint minél gyakrabban alkalmazzák az ajánlásokat és az állásfoglalásokat, annál nagyobb az esélye, hogy a javasolt intézkedések nem érnek célba minden tagállamban. Ha az Európai Bizottságnak még az irányelvek esetében is alkalmanként az Európai Bírósághoz kell fordulnia azért, hogy egy tagállam átültesse annak tartalmát a jogrendjébe, az egyszerű ajánlások esetében még kevésbé várható, hogy végrehajtják őket, azaz a javasolt intézkedések hiábavalók.

2.2.7 Bár az idő múlásával a jogi akadályok helyébe más, gyakorlati jellegű, a nyelvtudással, a mobilitási lehetőségek kihasználásához rendelkezésre álló anyagi forrásokkal, az információval és a fiatalok érdeklődésével stb. kapcsolatos akadályok léptek, ugyanakkor az is igaz, hogy más, szintén gyakorlati – és ugyanakkor jogi – szempontok, mint a képzések elismerése, továbbra is megoldásra várnak az Unióban.

2.2.8 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az uniós intézmények felkérésére vagy saját kezdeményezésére számos alkalommal véleményt nyilvánított e fontos kérdésben, amely közvetlen hatással van az uniós polgárok életére. Véleményeiben megállapította és megerősítette a különféle természetű akadályok meglétét, és támogatta a különböző megoldási javaslatokat, illetve maga is javasolt ilyeneket. Ezért a szervezett civil társadalom képviselőiben az EGSZB folytatja aktív tevékenységét az Európai Unió belüli szabad mozgáshoz való jog gyakorlása tekintetében, hogy elősegítse az uniós polgárokat érintő számos probléma megoldását.

3. Az Európai Unió belüli szabad mozgást akadályozó tényezők. Helyzetelemzés

3.1 Az Oktatás, képzés, kutatás: a transznacionális mobilitás akadályai ⁽¹⁾ c. zöld könyv a tanulási célú, Unió belüli mobilitással kapcsolatos problémák, előzményeik és lehetséges megoldásai gyűjteménye. Az EGSZB véleményt ⁽²⁾ dolgozott ki a tárgyban, amelyben a zöld könyvben szereplő javaslatok mellett további megoldásokat vetett fel. A véleményből az alábbi megjegyzést emeljük ki: *Az emberekkel kapcsolatos szempontoknál hatékonyabban érvényesültek az inkább anyagi jellegűek. Ez ahhoz vezetett, hogy olyan jogszabályok születtek, amelyek révén az áruk szabadabban mozognak a közösségi határokon belül, mint az emberek. Az EGSZB megítélése szerint olyan politikai kötelezettségvállalásra van szükség, melynek révén komolyabb eredményeket lehet elérni annak érdekében, hogy valóban a polgárok Európája valósuljon meg.*

3.2 Az akkor megnevezett akadályok némelyikét azóta felszámolták, néhánynak a megoldásán jelenleg dolgoznak, néhány pedig rendíthetetlenül tartja magát. Az akadályok között található a tartózkodási joggal, a képesítések elismerésével, az ösztöndíjak átjárhatóságával, az egyes tagállamok adórendszerével, a szociális biztonsági rendszerrel stb. kapcsolatos akadályok. Ugyanakkor – és e jogi jellegű akadályokkal együtt – megneveztek a nyelvi és kulturális nehézségekkel, valamint a célállomással, az ottani mindennapi életben felmerülő problémákkal stb. kapcsolatos információk hiányát illető akadályokat is. Egyszóval olyan problémákat, amelyek ma is számos esetben előfordulnak.

3.3 A Tanács 2000. december 14-én tartott nizzai ülésén állásfoglalást fogadott el a Mobilitási Cselekvési Tervről ⁽³⁾. Az állásfoglalás az Európai Tanács 2000. márciusi, lisszaboni ülésén született következtetések eredménye. Elismerték benne, hogy egy valódi európai tudásalapú térség létrehozása érdekében sürgősen fel kell számolni a polgárok unió belüli mobilitásának útjában álló akadályokat. Az említett állásfoglalásban negyvenkét intézkedést sorolnak fel, melyek célja a mobilitást gátló tényezők felszámolása.

⁽¹⁾ COM(96) 462 végleges.

⁽²⁾ Lásd az EGSZB 1997. február 26-i véleményét a következő tárgyban: *Az oktatásról, képzésről és kutatásról szóló fehér könyv – a transznacionális mobilitást akadályozó tényezők*, előadó: José Isaias RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, (HL C 133., 1997.4.28. – magyarul nem érhető el), 3.1.2. pont.

⁽³⁾ HL C 371., 2000.12.23.

3.3.1 A negyvenkét intézkedést pedig az alábbi célkitűzések köré csoportosították:

- európai mobilitási stratégia elfogadása,
- mobilitási szakértők képzése,
- a többnyelvűség fejlesztése,
- a mobilitással kapcsolatos információkhoz való hozzáférés elősegítése,
- mobilitási (csereprogram-) térkép készítése,
- a mobilitás finanszírozásának vizsgálata,
- a mobilitás demokratizálása, azaz pénzügyi és szociális szempontból történő elérhetővé tétele,
- új mobilitási formák létrehozása,
- a mobilitásban (csereprogramokban) részt vevők fogadásának javítása,
- a mobilitási naptár egyszerűsítése,
- a mobilitási programban részt vevő személyek megfelelő jogállással való ellátása,
- a képesítések és képzések elismerési és megfeleltetési rendszerének kidolgozása,
- a megszerzett tapasztalat elismerése,
- a csereprogramokban való részvétellel töltött idő értékének növelése.

3.3.2 Az állásfoglalás által kiemelten kezelt intézkedések néhány példája:

- a többnyelvűség fejlesztése,
- a mobilitással kapcsolatos információforrásokhoz való hozzáférésre szolgáló portál létrehozása,
- a csereprogramokban, elsősorban a képesítést adó tanfolyamokon való részvételi időszakok elismerése,
- mobilitási szakemberek képzése, akik a mobilitással kapcsolatos projektekben tanácsadói funkciót láthatnak el,
- a mobilitás minőségéről szóló charta kidolgozása és elfogadása,
- a meglévő mobilitási hálózatokat és a csereprogramok terén bevált gyakorlatokat tartalmazó jegyzék összeállítása,
- a mobilitás különböző szereplők által biztosított finanszírozási formáinak összehangolása.

3.4 A mobilitás érdekében végzett közösségi fellépés megkönnyítésére szolgáló első európai parlamenti és tanácsi ajánlás a diákoknak, a szakképzésben részt vevőknek, önkénteseknek, tanároknak és egyéb oktatóknak a Közösségen belüli mobilitásáról szóló 2001/613/EK ajánlás⁽⁴⁾ volt. A szóban forgó ajánlásról készült EGSZB-velemény⁽⁵⁾ egyik pontja a következőt jegyzi meg: *A polgárok Európájának értelmében vett európai integráció megteremtéséhez és a nemzetközi versenyképesség fokozáshoz a mobilitás gyakorlatilag akadálymentes megvalósítására van szükség.*

3.4.1 Az idézett ajánlás a következőkre kéri a tagállamokat:

- a mobilitást gátló jogi és adminisztratív akadályok felszámolása,
- legalább két idegen nyelv elsajátításának ösztönzésével a nyelvi akadályok csökkentése,
- az ösztöndíjak átjárhatóságának elősegítése révén anyagi támogatások különböző formáinak támogatása,
- a szakképzések európai térségének ösztönzése,
- a valamennyi hasznos információhoz való hozzáférés támogatása.

3.4.2 Számos speciális, diákokat, szakképzésben részt vevőket, fiatal önkénteseket, tanárokat és egyéb oktatókat célzó intézkedésre is javaslatot tesznek.

3.5 A mobilitás kapcsán az ifjúságpolitikáról szóló fehér könyvhöz készített saját kezdeményezésű véleményében⁽⁶⁾ az EGSZB az alábbiakat írja: *Ez a jog jelenleg a fiatalok többsége számára még mindig csupán elméletben létezik. Ez főként a lehetőségek és a források hiányában mutatkozik meg, illetve abban, hogy nem ismerik el a mobilitásnak magának és a neki köszönhetően megszerzett képességeknek az értékét, valamint a lehetőségek egyenlőtlen elosztásában, a mobilitás elvével szembeni társadalmi és kulturális ellenállásban, illetve a jogi és adminisztratív korlátokban. Ezért a szociális biztonság, az adózás, a tartózkodási jog, illetve mind a formális oktatás, mind pedig a nem-formális oktatás és az informális tanulás során megszerzett képesítések elismerése szempontjából kiemelt figyelmet kell fordítani a tagállamokban meglévő adminisztratív akadályokra.*

⁽⁴⁾ HL L 215., 2001.8.9.

⁽⁵⁾ Lásd az EGSZB 2000. április 27-i véleményét a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra a diákok, a képzésben részt vevő személyek, az önkéntesek, valamint a tanárok és a képzők Közösségen belüli mobilitásáról*, előadó: Renate HORNUNG-DRAUS, (HL C 168., 2000.6.16. – magyarul nem érhető el), 1.3. pont.

⁽⁶⁾ Lásd az EGSZB 2000. november 29-i véleményét a következő tárgyban: *Fehér könyv: Ifjúságpolitika*, előadó: Jillian HASSETT VAN TURNHOUT, (HL C 116., 2001. április 20. – magyarul nem érhető el).

3.6 Annak ellenére, hogy az európai intézmények számos erőfeszítést tettek azoknak a problémáknak a megoldására, amelyek a zöld könyv szerint megnehezítik általában a fiatalok, illetve a tanárok, az oktatók és a kutatók mobilitását, és bár a mobilitásról szóló cselekvési terv szándékai is dicséretre méltóak, megállapítható, hogy számos ilyen erőfeszítés továbbra is aktuális.

3.7 Mindazonáltal a fennálló problémák kezelésre szolgáló jogi megoldásokról is beszámolhatunk. Ezek közül az alábbiak említhetők meg:

3.7.1 Elfogadott jogi aktusok:

- az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv⁽⁷⁾,
- az 1408/71/EKG és az azt helyettesítő 883/2004/EK rendelet a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról⁽⁸⁾,
- a képesítések és a szakmai alkalmasság átláthatóságának egységes közösségi keretéről (Europass) szóló 2241/2004/EK határozat⁽⁹⁾,
- a szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelv⁽¹⁰⁾,
- az Európai Parlament és a Tanács 2006/961/EK ajánlása a Közösségen belüli, oktatási és képzési célú transznacionális mobilitásról: az európai mobilitásminőségi charta⁽¹¹⁾,
- az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló 3662/07 európai parlamenti és tanácsi ajánlás⁽¹²⁾.

3.7.2 Jelenleg kidolgozás alatt álló intézkedések:

- az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer,
- az önkéntes tevékenységeken keresztül megszerzett kompetenciák elismerése⁽¹³⁾,
- a többnyelvűség ösztönzését célzó keretstratégia⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ HL L 158., 2004.4.30.

⁽⁸⁾ HL L 166., 2004.4.30.

⁽⁹⁾ HL L 390., 2004.12.31.

⁽¹⁰⁾ HL L 255., 2005.9.30.

⁽¹¹⁾ HL L 394., 2006.12.30.

⁽¹²⁾ PE-CONS 3662/07.

⁽¹³⁾ Lásd az EGSZB 2006. december 13-i véleményét a következő tárgyban: *Az önkéntes tevékenység: szerepe az európai társadalomban és kihatásai*, előadó: KOLLER Erika, társelőadó: Soscha EULENBURG, (HL C 325., 2006.12.30.).

⁽¹⁴⁾ Lásd az EGSZB 2006. október 26-i véleményét a következő tárgyban: *A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére*, előadó: An LE NOUAIL MARLIÈRE, (HL C 324., 2006.12.30.).

3.8 Az EGSZB megfelelő véleményeiben már mindezen kérdésekről kifejtette álláspontját, egyben véleményt nyilvánított az uniós polgárok, és különösen a fiatalok mobilitását közvetlenül befolyásoló különféle tényezőkről. Egyszóval olyan, az európai fiatalok mobilitásával kapcsolatos problémák megoldására irányuló döntéshozatali folyamatról beszélünk, amely néhány, az elérni kívánt cél, azaz a mobilitás előmozdítása és megkönnyítése szempontjából igen fontos kérdést nyitva hagy.

3.9 Végezetül nem feledkezhetünk meg arról, hogy a polgárok rendelkezésére állnak bizonyos eszközök, melyeknek a használatát támogatni és működését javítani kell. Megemlíthetjük például az EURES-t, a szakmai mobilitás európai portálját. Ennek adatbázisait rendszeres frissítés mellett hozzáférhetőbbé kell tenni, a belőlük nyerhető – néha túlságosan száraz – információkat állandóan figyelemmel kell kísérni, a portált és a hálózatot pedig mindenekelőtt ismertté kell tenni mindenki számára.

3.10 Ezzel kapcsolatban az uniós intézményeknek talán fel kellene tenniük maguknak a kérdést, hogy a fiatal polgárok milyen szintű ismeretekkel rendelkeznek a mobilitásukat segítő kezdeményezésekről. Hányan tudják, mi az EUROPASS, a YOUTHPASS vagy az európai mobilitásminőségi charta? Vajon a tagállamok megfelelő tájékoztatást nyújtanak-e ezekről? Az ERASMUS-on kívül milyen egyéb mobilitási programokat ismernek az európai fiatalok? Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság megítélése szerint a számos rendelkezésre álló eszköz közismertségének növelése is a mobilitás útjában álló akadályok felszámolásának egyik formája.

4. Az európai fiatalok transznacionális mobilitása. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság álláspontja

4.1 Az EGSZB véleménye szerint az európai fiatalok mobilitásának alapvető akadálya a már számtalanszor jelzett problémák megoldásának hiánya és az, hogy a már számtalanszor javasolt megoldási intézkedéseket nem képesek végrehajtani.

4.2 Véleményünk szerint az erőfeszítéseket a már javasolt intézkedések hatékony végrehajtására kellene irányítani, nem pedig újabb szakértői csoportok felállítására, amelyek ugyanazokat a már ismert akadályokat fogják feltárni, melyek megoldása már folyamatban van.

4.3 Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy nem kell újra feltérképezni azokat a meglévő nehézségeket, melyekkel az európai fiatalok találják szemben magukat a mobilitással kapcsolatos programokban és az egész életen át tartó tanulás⁽¹⁵⁾, az Erasmus Mundus⁽¹⁶⁾, a Cselekvő ifjúság⁽¹⁷⁾ és a Kultúra⁽¹⁸⁾ programok nemzetközi cserével kapcsolatos tevékenységeiben történő részvétel során, hanem hogy az EGSZB szerint először

is előzetes helyzetértékelésre van szükség. Meg kellene állni, és komolyan el kellene gondolkodni azon, hogy hol tartunk ennek az európai fiatalokat közvetlenül érintő, igen fontos kérdésnek a megoldásában.

4.4 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy véli, hogy koordinációs csoportot kellene felállítani az e téren hatáskörrel rendelkező különböző európai bizottsági főigazgatóságok részvételével, melynek az lenne a feladata, hogy átfogó helyzet-elemzést készítsen az alábbi fő célok szem előtt tartásával:

- a már korábban feltárt és leírt akadályok összegyűjtése,
- azoknak a hatékony intézkedéseknek az összegyűjtése, amelyeket uniós szinten már elfogadtak (rendeletek, irányelvek, határozatok, állásfoglalások, ajánlások stb.),
- azoknak a korábban leírt problémáknak a feltérképezése, amelyek máig megoldatlanok ugyan, megoldásuk azonban valamely jogi aktus révén már folyamatban van,
- azoknak a már ismert problémáknak az összegyűjtése, amelyek esetében hiányzik még a megoldásukra irányuló kezdeményezés,
- a figyelmen kívül hagyott vagy a tagállamokban nem alkalmazott intézkedésjavaslatok összegyűjtése.

4.5 Az átfogó elemzés elvégzését követően pedig módszeresen hozzá kellene látni a körülményeik és az előttük álló problémák alapján különböző – véleményünk *Következtetések* c. fejezetének 1.5. pontjában felsorolt – célcsoportokra osztott fiatalok helyzetének feltérképezéséhez.

4.6 Az elemzés révén és figyelembe véve, hogy a fent említett csoportok körülményei merőben eltérőek, az uniós intézmények és a tagállamok célzottabb, kevésbé általánosító intézkedéseket hozhatnak. Ezáltal az intézkedések hatékonyabbak lehetnek, és eredményesebben oldhatók meg a mobilitással kapcsolatos problémák.

4.7 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a szervezett civil társadalom képviselőjeként és általában a mobilitási problémák, konkrétan pedig a fiatalok munkaerő-piaci helyzetének⁽¹⁹⁾ elemzése, illetve megoldási javaslatok terén nagy tapasztalattal rendelkező konzultatív szervként felajánlja, hogy együttműködik az Európai Bizottsággal a fent említett célok elérésére irányuló munkában. A fiatal munkavállalók mobilitása olyan speciális intézkedések tárgyát kellene, hogy képezze, amelyek hatását felerősítenék a jogok hordozhatósága kapcsán, valamennyi polgárra alkalmazandó rendelkezések. Tapasztalattól és a társadalomhoz való közelségéből adódóan az EGSZB fontos partner e területen.

⁽¹⁵⁾ HL L 327., 2006.11.24.

⁽¹⁶⁾ HL L 345., 2000.12.31.

⁽¹⁷⁾ HL L 327., 2006.11.24.

⁽¹⁸⁾ HL L 372., 2006.12.27.

⁽¹⁹⁾ Lásd az EGSZB 2008. március 12-i véleményét a következő tárgyban: *A szociális partnerek szerepe a fiatalok munkaerő-piaci helyzetének javításában*, előadó: Mário SOARES, társelőadó: Eve PÅÄRENDSON, CESE 500/2008.,.

4.8 Az EGSZB azonban tudatában van annak, hogy folyamatban van olyan intézkedések elfogadása, melyek konkrét, évekkal ezelőtt a mobilitás valós jogi/adminisztratív akadályainak számító helyzetek megoldását célozzák, valamint annak, hogy ezek az akadályok folyamatosan csökkennek. Ugyanakkor le kell szögeznünk, hogy továbbra is fennállnak jelentős akadályok: az egyik legjellemzőbb példaként erre a képzések és a szakmai alkalmasság elismerése és érvényesítése említhető. Az Európai Képesítési Keretrendszer megoldást jelenthet erre az akadályra, az alkalmazásával járó nehézségekre ugyanakkor az EGSZB már felhívta a figyelmet egy erről írt véleményében ⁽²⁰⁾.

4.9 A fentiekén túl, a konstruktív kritika szellemében, melyre az EGSZB mindig is törekedett a véleményeiben, az EGSZB mindig támogatni fogja azokat az intézkedéseket, melyek a mobilitáshoz és a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának útjában álló akadályok felszámolását célozzák. Ugyanakkor néha olyan helyzetekből adódnak ezek az akadályok, melyek nem tartoznak a jog és az adminisztráció területéhez. Olyan helyzetekre kell itt utalnunk, mint a mobilitási programokban részt venni kívánó fiatalok forráshiánya, amely az európai fiatalok egy részét akadályozza abban, hogy a korábban említett programok

keretében külföldre menjenek; a nyelvtanulás nehézségei, melyek leküzdhetetlen akadályt jelentenek a külföldi tartózkodást illetően; és az azzal kapcsolatos bizonytalanság, hogy mi várja az embert a fogadó országban, melyről semmilyen ismerete nincs. Tulajdonképpen olyan helyzetekről van szó, melyek nem igényelnek jelentős jogi megállapodásokat, megoldásukhoz viszont minden tőlünk telhetőt meg kell tenni. Az olyan dokumentumok, mint a mobilitási cselekvési terv már tartalmaznak intézkedésvajlaslatokat a soknyelvűség fejlesztésére; a pénzügyi partnerségekre vonatkozóan; a mobilitás demokratizálására úgy, hogy anyagilag hozzáférhetővé teszik azt; a személyek fogadásának javítására; jogállással való ellátásukra stb.

4.10 Az EGSZB tehát hangsúlyozni kívánja, hogy nem annyira az akadályok és a megoldások további azonosítására van szükség, hanem ésszerű, rövid időhatáron belül a megfelelő eszközök alkalmazására, hogy minden, ami a mobilitással kapcsolatban említésre került, megvalósuljon. Az összes érdekelt fél bevonása a fiatalok mobilitásának megvalósításába és a különféle idevonatkozó uniós politikák proaktívabb végrehajtása főszerepet játszhat a jelenlegi helyzet gyökeres megváltoztatásában.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁰⁾ Lásd az EGSZB 2007. május 30-i véleményét a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról*, előadó: José Isaiás RODRIGUEZ GARCÍA-CARO (HL C 175., 2007.7.27.).